

Utrikesutskottets betänkande

1976/77:2

med anledning av motion om stöd till Folkfronten för befrielse av Oman, m. m.

Motionen

I motionen 1975/76:1135 av herr Hermansson m. fl. (vpk) föreslås

1. att riksdagen hos regeringen hemställer att de diplomatiska förbindelserna med sultanatet Oman skall brytas tills demokratiska förhållanden råder i landet,

2. att riksdagen anvisar 5 milj. kr. till befrielse rörelsen PFLO.

Till stöd för sina yrkanden hävdar motionärerna att nuvarande regim i Oman innebär ett ekonomiskt och politiskt förtryck av den egna befolkningen. De erinrar om det befrielsekrig som sedan år 1965 bedrivits av Folkfronten för befrielse av Oman, PFLO, med utgångspunkt från den västliga provinsen Dhofar och om det militära bistånd för bekämpning av befrielse rörelsen som sultanatet utverkat från Iran. Motionärerna, vilka även erinrar om det sociala och ekonomiska reformarbete som PFLO inlett i landet, finner det inte förenligt med en framstegsvänlig utrikespolitik att regeringen upprätthåller diplomatiska förbindelser med en regim som håller sig vid makten med hjälp av betydande militärinsatser av främmande arméer.

Bakgrund

Beträffande motståndskampen och läget över huvud taget i Oman är de tillgängliga uppgifterna om det senaste årets utveckling osäkra och bristfälliga.

Motståndsrörelsen PFLO medgav redan i början av år 1975 att dess läge var kritiskt sedan iranska och omanska trupper, de senare ledda av brittiska legoofficerare, företagit omfattande rensningsoperationer i den sydliga Dhofar-provinsen. Gerillan torde därefter ha trängts tillbaka ytterligare, och det föreföll i början av detta år som om stridshandlingarna i stort sett hade upphört. Smärre motståndsfickor torde dock alltså finnas kvar i bergen och vid gränsen mot Sydjemen, från vilket håll gerillan tidigare synes ha fått sitt huvudsakliga stöd, men antalet stridande tros vara mycket begränsat. Om dagsläget föreligger motsägande uppgifter, likaså om det stöd som från andra länder numera må komma PFLO till del. PFLO har troligen ej längre kontroll över något sammanhängande område, och huvuddelen av rörelsen antas uppehålla sig i Sydjemen. Vissa observatörer tycker sig ha iakttagit en ändring i PFLO:s taktik så till vida som man från gerillakrigföring alltmär

skall ha övergått till politisk verksamhet i städerna och infiltrering av den omanska armén, något som i sin tur skall ha lett till allt hårdare undertryckningsåtgärder från regimen sida.

Sverige erkände sultanatet Oman år 1971 i och med att landet upptagits som ny medlem i FN. Diplomatiska förbindelser upprättades i mars 1974 genom sidoackreditering av Sveriges sändebud i Saudiarabien.

Utskottet

Med anledning av yrkandet i motionen 1135 att de diplomatiska förbindelserna med sultanatet Oman skall brytas vill utskottet erinra om de grundsatser för erkännande av stater och för upprättandet av diplomatiska förbindelser som utförligt utvecklades av utskottet i dess betänkande UU 1974:10.

Utskottet konstaterade då bl. a. att Sverige konsekvent eftersträvat att erkänna stater och regeringar när de folkrättsliga förutsättningarna härför föreligger. Sverige tillämpar härvidlag universalitetsprincipen. Vidare har Sverige varit berett att upprätta diplomatiska förbindelser med erkända regeringar så snart praktiska behov av sådana förbindelser ansetts föreligga. Varken erkännande av en regering eller upprättande av diplomatiska förbindelser innebär således för Sveriges del ett uttryck för politiskt stöd eller sympatier för berörda regeringar, framhöll utskottet bl. a.

Ett iakttagande av dessa principer, vilka äger oförminskad giltighet, innebär ett avvisande av motionens nu ifrågavarande yrkande, som utskottet sålunda avstyrker.

Utskottet avstyrker även samma motions anslagsyrkande om stöd till PFLO.

Det stöd till befrielseörelser som lämnas av Sverige är begränsat till humanitärt bistånd och utbildningsstöd och utgår endast till sådana rörelser i södra Afrika som omfattas av rekommendationer från FN om sådant bistånd. Denna regel utesluter å andra sidan ingalunda att humanitära biståndsinsatser där så är praktiskt möjligt kan göras även i andra länder där människor lider nöd till följd av inbördeskrig eller katastrofer. För sådana ändamål finns medel tillgängliga inom biståndsbudgetens ram.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1975/76:1135.

Stockholm den 26 oktober 1976

På utrikesutskottets vägnar

ALLAN HERNELIUS

Närvarande vid ärendets slutbehandling: herr Hernelius (m), fru Lewén-Eliasson (s), herr förste vice talmannen Bengtson (c), herr Adamsson (s), fru Nilsson i Kristianstad (c), herrar Palm (s), Åberg (fp), Göransson (s), Hellström (s), fruar Sundberg (m), Sigurdsen (s), herrar Wirmark (fp), Örjes (c) och Jan Bergqvist i Göteborg (s).

